
Sluttrapport: Realisering og optimalisering av småskala energiproduksjon

Energimester AS

Dato: 25. november 2024

Prosjektansvarlig: Tjeldbergodden Utvikling AS

Kontaktperson: Prosjektleder Nils Erik Pettersen, aPOINT

Sammendrag

Energimester AS ble etablert for å akselerere utviklingen av småskala energiprojekter i Norge. Prosjektet bygger på kartleggingen av lokale energimuligheter i Aure kommune og adresserer behovet for teknisk og økonomisk drahjelp til rettighetshavere. Hovedmålet var å utvikle en bærekraftig forretningsmodell, klargjøre prosjekter for investeringsbeslutning og inspirere til lignende initiativer i andre regioner.

Denne rapporten beskriver prosjektets aktiviteter, resultater, økonomi og anbefalinger for videre arbeid.

1. Bakgrunn

Ideen og forslaget om å utvikle et selskap som kan få fart på utbygging av småskala fornybar energi fremkom som svar på barrierer som ble avdekket i et kartleggingsprosjekt for fornybarpotensial i Aure kommune som i hovedsak ble gjennomført i 2023.

Gjennom kartleggingen ble det avdekt et interessant potensial for solkraft, vindkraft, bioenergi og energieffektivisering. Videre fremkom flere barrierefaktorer i dialog med grunneiere, inkludert kompleks saksgang, usikker finansiering og tekniske krav. Som svar på barrierne og behovet for drahjelp, ble det utarbeidet et forslag om å etablere en spesialisert virksomhet som kan bistå med tidligfase oppsporing, utvikling, finansiering og evt. driftstjenester for småskala energianlegg av ulike typer. Gjennom dialog med rettighetshavere og samarbeid med lokale aktører som ON Ocean Network og Tjeldbergodden Utvikling, ble grunnlaget lagt for dette prosjektet.

2. Effektmål

Effektmålene som har styrt prosjektet:

1. **Etablering av Energimester AS innen 2025**, med fokus på teknisk og organisatorisk kapasitet.
2. **Gjennomføring av prioriterte prosjekter**, med første prosjekt klart for investeringsbeslutning innen 2025.
3. **Regional overføringsverdi**, slik at modellen kan benyttes i andre kommuner og regioner.

Disse målene har blitt operasjonalisert gjennom utvikling av prosjekter i Aure, samt samarbeid med tilgrensende kommuner.

3. Resultatmål

Prosjektet har oppnådd følgende:

- **Virksomhetsmodell utviklet:** En fleksibel modell som kombinerer energikilder og legger til rette for lokale og private investeringer.
- **Eierskap avklart:** Energimester AS er etablert, og vil i fortsettelsen arbeide for å få inkludert flere lokale interessenter og samarbeidspartnere i den videre utviklingen av selskapet.
- **Finansiering identifisert:** Tilskudd fra offentlige aktører som ENOVA og fylkeskommunen, samt bidrag fra private partnere. Hovedutfordringen er å finansiere aktivitetene med å finne og gjennomføre sortering og tidligfase utvikling av aktuelle prospekter. Her er usikkerheten stor, og det finnes begrenset med midler til slik utvikling. Det anses som mindre problematisk å få finansiert ferdig utviklede prospekter med lønnsomhetspotensial, og derfor er det lagt spesielt vekt på å finne en løsning som kan bidra til å få løst problemet med finansiering av tidligfase oppsporing og utvikling av prospekter.
- **Beslutning om etablering:** Selskapet er etablert, i første fase med Tjeldbergodden Utvikling AS som eier. Det er en klar målsetning om å få med flere eiere, men det tas sikte på å få lagt mer innhold i form av konkrete prospekter, før andre eiere inviteres inn.

4. Gjennomføring

Hovedaktivitetene i prosjektet inkluderte:

1. **Teknisk og økonomisk vurdering av prosjekter:** Flere prospekter er analysert for lønnsomhet og gjennomførbarhet. Det har vist seg krevende å finne lønnsomme prosjekter innenfor vannkraft, men det jobbes videre med et prospekt innenfor bio, sol og vind, gjerne i kombinasjon med bruk av batterilagring.
2. **Dialog med rettighetshavere:** Omfattende samtaler med grunneiere for å avklare mulige avtaleformer. Her vil det måtte gjøres tilpasninger fra gang til gang, men visse prinsipper har vi fått avklart, herunder hvordan balanserte betingelser kan implementeres i avtalene.
3. **Forretningsutvikling og finansieringsplan:** Ved siden av dialog med rettighetshaver og utforsking av konkrete case, har hovedinnsatsen i prosjektet bestått i utvikling av en realistisk forretningsmodell og utforsking av løsninger for finansiering, eierskap og driftsmodeller for selskapet. Modellen vi har utviklet har vi kalt for en **Kraftinkubator**, som har mange fellestrekk med inkubatorer for selskapsutvikling. Denne modellen kan ha nasjonal interesse, og vi har allerede etablert et samarbeid med RENERGY – Renewable Energy Cluster for å utforske grunnlag for en videre utrulling av Kraftinkubator.

5. Prosjektorganisering

Styringsgruppe:

- Arve Goa, daglig leder Tjeldbergodden Utvikling / prosjektansvarlig
- Morten Grav, styreledere TBU/Equinor
- Per A. Kaarstad, styremedlem TBU/Heim Aktivum
- Torkil Leinum, styremedlem TBU/ NTE

Prosjektleder:

- Nils Erik Pettersen, aPOINT

Samarbeidspartnere:

- Aure kommune
- Heim kommune
- Equinor
- ON Ocean Network

6. Budsjett og regnskap

Prosjektet hadde en total kostnadsramme på 850 000 kroner, finansiert av Møre og Romsdal fylkeskommune, ON Ocean Network og Tjeldbergodden Utvikling.

Innsendt revisorattestert regnskap viser en totalsum på 855 581 kroner.

7. Milepæler

Prosjektet har oppnådd flere sentrale milepæler:

- MP1 (15.12.2023): Prosjekt etablert.
- MP2 (15.01.2024): Forretningsmodell versjon 1.0 ferdigstilt.
- MP3 (01.02.2024): Minst to prospekter ferdig vurdert.
- MP6 (28.06.2024): Avklaringsprosess om selskapsetablering ferdigstilt og selskap etablert.

8. Fremtidige Perspektiver

Prosjektet demonstrerer hvordan småskala energiløsninger kan bidra til bærekraftig utvikling. Fremover anbefales det:

- Å styrke samarbeidet med lokale og nasjonale aktører gjennom utvikling av «Kraftinkubator» som nasjonal satsing for oppsporing og tidligfase modning av småskala fornybar prospekter. Her er det allerede etablert et samarbeid med RENERGY for å utforske mulighet for videre utrulling av «Kraftinkubator».
- Å utforske nye energiteknologier som hydrogen og batteriløsninger i kombinasjon med lokal kraftproduksjon for å oppnå bedre lønnsomhet. Dette har Energimester AS allerede søkt om et utviklingsprosjekt for å finne ut mer av.
- Å utnytte nye reguleringer som strømdeling mellom naboer for å maksimere lønnsomheten. Dette vil bli en spesielt viktig og interessant mulighet relatert til «Industrikraft» segmentet, som peker seg ut som mest aktuell satsing i starten.

Konklusjon

Energimester AS har lagt et solid grunnlag for videre utvikling av småskala energiproduksjon i Norge. Prosjektet har oppnådd sine mål og skapt en modell som kan være en inspirasjon for lignende initiativer i andre regioner.